

*Tijdschrift voor
heemkunde
folklore en
oudheidkunde*

XXXVIII, 4, 1953

België-Belgique
P.B.
3300 Tienen 1
2/3954

DODION M
LELIELAAN 34
3191 HEVER

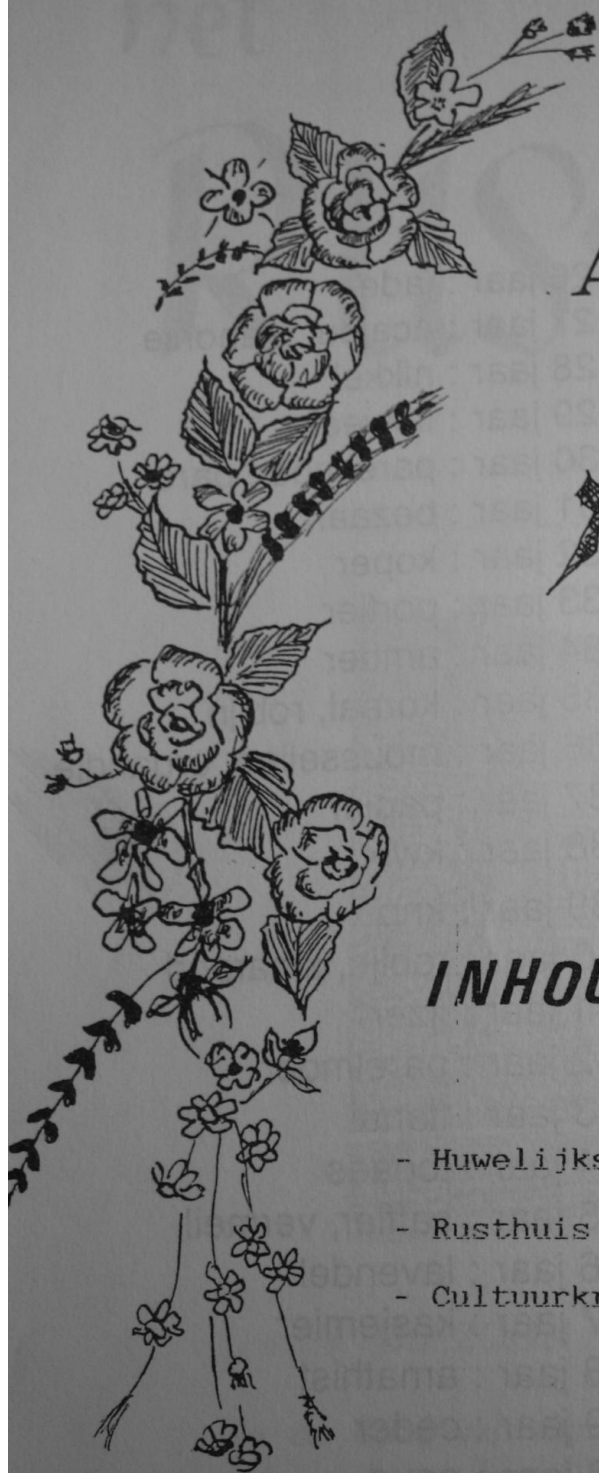
Uitgifttekantoor 3300 Tienen 1

ALPARDIS

V.U. E. Grooten
Residentie Beatrijs 169
3300 Tienen
tel: 016/81.72.35

Driemaandelijks DEC. 03 - JAN. FEB. 04

AFLEVERING

ALPAIDIS

38STE jaargang

INHOUD nr 153

- Huwelijksjubilea
- Rusthuis (vervolg)
- Cultuurkrant tentoonstellingen

HUWELIJKSJUBILEA

Blij gepaard, goud waard

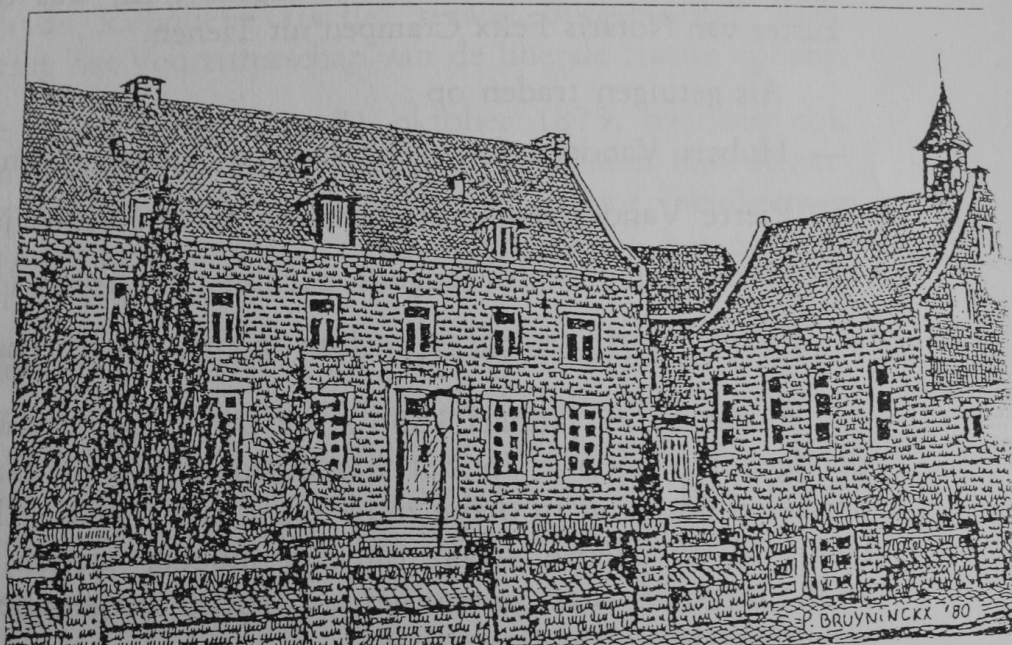
1 jaar : kalven, papier	26 jaar : jade
2 jaar : leer, kalven	27 jaar : acajou, mahonie
3 jaar : tarwe, leer	28 jaar : nikkel
4 jaar : linnen, was	29 jaar : fluweel
5 jaar : hout	30 jaar : parelmoer, parel
6 jaar : ijzer (chypre) blik	31 jaar : bezaan
7 jaar : wol, koper	32 jaar : koper
8 jaar : brons, papier	33 jaar : porfier
9 jaar : aardewerk, faïence	34 jaar : amber
10 jaar : tin	35 jaar : koraal, robijn
11 jaar : koraal	36 jaar : mousseline, organdie
12 jaar : zijde	37 jaar : papier
13 jaar : kant	38 jaar : kwik
14 jaar : ivoir	39 jaar : krip
15 jaar : porselein, kristal, koraal	40 jaar : robijn, smaragd
16 jaar : safier	41 jaar : ijzer
17 jaar : roos	42 jaar : parelmoer
18 jaar : turkoois	43 jaar : flanel
19 jaar : cretonne	44 jaar : topaas
20 jaar : kristal, porcelein	45 jaar : saffier, vermeil
21 jaar : opaal	46 jaar : lavendel
22 jaar : brons	47 jaar : kasjemier
23 jaar : beril lood	48 jaar : amathist
24 jaar : satijn	49 jaar : ceder
25 jaar : zilver	50 jaar : goud
55 jaar : smaragd, orchidee	60 jaar : diamant
65 jaar : briljant	70 jaar : platina
75 jaar : albast	80 jaar : eik

het

5 -

RUSTHUIS

VERVOLG

HOEGAARDEN "RUSTHUIS."

9. DE ZOON VOLGT ZIJN VADER OP

Na de dood van zijn vader had Henri Vandertaelen, die pas 24 jaar was, hem in de Confrerieraad als Raadsheer en ook als Griffier-Comptorist in de Raad van de Sweerts-alliantie vervangen, terwijl hij eveneens bij de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1857 tot gemeenteraadslid en later tot Schepen werd verkozen. Dat was de erkentelijkheid van de gildeleden en de Hoegaardse stemgerechtigden, tegenover de weldaden van zijn vader, een man die pas begrepen werd na zijn dood.

Henri Vandertaelen bewerkte de verzoening met zijn achterkleinkozijn Dr J.B. Van Nerum en richtte in 1860 samen met deze en met zijn achterkleinkozijn Charles Emanuel Lories en in samenwerking met Burgemeester Alex. Putzeys, te Hoegaarden een muziekmaatschappij op onder de naam "Société de musiques — Les Mélomanes de la Grande Ghète".

En dan op 28 mei 1862 ging Henri Vandertaelen een luisterrijk huwelijk aan met Blandine Coenegras (geboren 26 februari 1834 als dochter van de rijke grondeigenaar Servaes Coenegras en Marie Cathérine Meugens). Zij was de schoon-zuster van Notaris Felix Crampen uit Tienen.

Als getuigen traden op :

- Hubert Vandertaelen, geneesheer te Leuven (zijn oom)
- Pierre Vandertaelen, vrederechter te Leuven (zijn oom)
- Pierre Jean Joseph Meugens, pachter te Oorbeek (haar oom)
- Pierre Henri Coenegras, pachter te Hoegaarden (haar broer)

Helaas op 27 januari 1864 stierf zijn jonge vrouw met haar doodgeboren zoontje in het kraambed, zodat de familie Vandertaelen opnieuw in diepe rouw werd gedompeld. Alsdan bleef Henri in de Tiense straat bij zijn moeder wonen, die sinds 1856 weduwe was geworden en zocht vergetelheid in het verenigingsleven en de politiek.

In 1865 werd hij, ter vervanging van zijn achterkleinkozijn Burgemeester Alex. Putzeys, tot Voorzitter van de Harmonie verkozen.

De politieke strijd had in de schoot der V Geslachten weer de bovenhand genomen en leidde tussen 1865 en 1870, samen met een conflict inzake studiebeurzenstichting, tot het verval en de ontbinding van de Confrerie. Alleen de Gulden Lelie bleef bij wonder bestaan, waar zijn moeder Elisabeth Van Nerum sinds 1865 ter vervanging van Dr. J.B. Van Nerum het griffierschap waarnam.

In 1871 werd uit de katholieke " Club " het Heilkomiteit geboren, opgericht door Vandertaelen, die tot Schepen werd benoemd en nog vier andere leden uit de Gulden Lelie. Dit komiteit stelde zich tot doel, met alle middelen en alle macht het liberalisme te breken en de katholieken aan de macht te brengen. Hier kan de vraag worden gesteld, als het Heilkomiteit, aanvankelijk geen geheim politiek instrument was in de schoot van de Gulden Lelie.

In 1873 na woelige debatten in de gemeenteraad kwam het tot de splitsing van de harmonie, Vandertaelen bleef Voorzitter van de katholieke fractie, terwijl Burgemeester Alex Putzeys terug het Voorzitterschap van de liberale fractie opnam.

Enkele maanden later op 31 oktober 1873, overleed ook Henri Vandertaelen aan een hartcrisis. Het waren zijn achterkleinkozijn Theodore Van Nerum en zijn gebuur, landbouwer Hubert Vandermolen, die zijn plots overlijden op het gemeentehuis kenbaar maakten.

Net zoals zijn vader werd hij plechtig ten uitvaart begeleid door de leden van het Heilkomiteit, de familieilde, de katholieke harmonie en het gemeentebestuur. Weer was het Burge-meester Alex. Putzeys die de lijkrede hield en lof bracht over het gepresteerde werk van Schepen Henri Vandertaelen.

10. VOLLEDIG TEN DIENSTE VAN DE GULDEN LELIE

Na de dood van haar echtgenoot in 1856 had Elisabeth Van Nerum, de funktie van griffierster in de Raad van de Gulden Lelie aanvaard, ter opvolging van haar kleinkozijn Dr. J.B. Van Nerum, die wegens " politieke " meningsverschillen inzake " Club " en " Clan " de gilde sedert geruime tijd ondermijnde en eindelijk zijn ontslag had ingediend.

Om de bloei van de gilde te handhaven en terug de sa-men-horigheid te bewerken, was zij zelfs met de hulp van haar kleinkozijn Edouard Van Nerum, tot de oprichting overgegaan

van een jeugdkring, een soort van familiepatronaat, in de schoot der Gulden Lelie.

Hieromtrent lezen wij in haar gedenkschriften : " De concert avec Edouard Van Nerum, j'ai fondé en 1856 un cercle pour les enfants de notre famille, dans le but de leur apprendre l'histoire de nos ancêtres. Le dit cercle se réunissait chez moi (dus in haar huis) et avait son propre comité, dont les membres prêtaient serment ".

Deze kring had zijn eigen bestuur, waarvan de leden in de eed werden gesteld, terwijl de kinderen uit de gilde tijdens hun bijeenkomsten, de schoonheid van hun geslacht leerden.

Elisabeth Van Nerum was de ziel van alle gildeleven en offerde zich volledig op voor het welzijn van de Gulden Lelie en het heil van het kinderpatronaat, waarin zij afleiding en troost vond na de dood van haar gemaal.

11. IN EENZAAMHEID

De vrouw die later de stichteres werd van het Rusthuis van Hoegaarden, werd in het begin van de tweede helft der XIXe eeuw door een reeks grote tegenslagen getroffen, die van haar een gebroken moeder maakten en haar tot het besluit brachten, zich in alle eenzaamheid terug te trekken.

Het verlies van haar echtgenoot (1856), van haar schoondochter en kleinzoontje (1864), van haar enige zoon en erfgenaam waarin zij al haar hoop had gesteld (1873), de ontbinding van de Confrerie der V Geslachten (1870) en de onenigheden in de rangen der Gulden Lelie, die haar levensideaal waren en waaraan zij zich gedurende 18 jaar lang met hart en ziel had geschonken, maakten van haar een hartgebroken en troostloze moeder.

Na lang en rijp beraad besloot zij zich in alle eenzaamheid terug te trekken, haar testament te maken en haar ontslag als griffierster in te dienen bij de Gilderaad. Zij duidde Edouard

Van Nerum als haar opvolger aan, die haar diende te beloven, de familieschriften en stamboomgegevens voort te zetten en aan de latere generaties over te maken.

Alleen de jeugdkring, die haar levenswerk was geweest, wilde zij bewaren en zou deze voortzetten met de medewerking van Felicia Van Nerum (dochter van Edouard Van Nerum), aan wie zij haar memorieschriften en kwartierstaten schonk, nadat hiervan eerst afschriften waren gemaakt, die aan de verschillende stamvertakkingen werden toegekend.

Dit alles blijkt uit haar schriften die zij op 12 december 1874 in haar memorieboek neerschreef :

“ En 1784 après avoir fait mon testament, ces notes (uit het Grootboek) ont été recopiées en plusieurs exemplaires, dont copie fut remise à chaque branche de notre famille, lors de l'assemblée de la Confrérie (Gulden Leliegilde).

Mon successeur Edouard Van Nerum à promit solennellement de compléter ces mémoires et de les remettre à la future génération. Ainsi fut fait à Hougaerde le 12 XII de l'an 1874, suivant les dernières volontés de nos ancêtres et que cela soit respecté à travers les siècles ”.

Vanaf dan leefde zij in eenzaamheid binnen de muren van haar woonst, waar de kinderen uit het familiepatronaat, “ nicht Vandertaelen ” kwamen groeten.

12. EEN EDELMOEDIG BESLUIT

Gedurende haar ganse leven heeft Elisabeth's moeder zich opgeofferd voor de zieke en arme mensen van Hoegaarden. Samen met haar dochter bezocht zij regelmatig de huizen, waar ziekte en nood heersten en gaf bijstand waar ze kon. Na haar dood in 1839 zette haar dochter Elisabeth dit liefdadigheidswerk voort en offerde zich op waar het moest. Met een korf aan haar arm, vol met levensmiddelen, geld, kledingsstukken en geneesmiddelen, trof men haar aan in de armste wijken van

het dorp en ver tot in de gehuchten. Zij verzorgde de zieken, schonk troost aan de lijdenden en bood milde hulp aan de armen, die haar "het goede Madameke Vandertaelen" noemden. Dit werk zette zij voort tot in 1874.

Rond 1872 werd de familie Maes door erge ziekten en zware rampen getroffen. Elisabeth Van Nerum stond hun krachtig bij, terwijl haar zoon Henri milde sommen verzamelde en zelf een aanzienlijk deel schonk, ten voordele van de getroffen familie. Uit dank en erkentelijkheid vervaardigde een lid uit deze familie in het Klooster van Hoegaarden, eigenhandig twee prachtige borduurwerken op kanefas. Zij stelden de H. Henricus en de H. Florence voor, die aan Henri Vandertaelen bij zijn verjaardag in 1873 werden aangeboden.

Deze kunstwerken kwamen later in het bezit van Clemence Maes en werden via de familie Marchal aan de Gulden Lelie geschonken. Heden prijken zij in 't Nieuwhuys-museum naast de Erestand der V Geslachten.

Toen in 1873 haar enige zoon en erfgenaam was gestorven en zij de laatste was van haar stamvertakking, bleef Elisabeth Van Nerum volledig bezield met het lot van zieken en armen en nam een edelmoedig besluit dat zij zelf als volgt in haar memorieschriften neerschreef :

" En pleine tristesse et étant la dernière de ma lignée, j'ai décidé ensuite de mettre tous mes biens à la disposition de la commune pour l'instauration d'un hospice pour les malades et les vieillards de notre village. Mon testament fut acté le 29 VII 1874 par le Notaire Swinnen de Tirlemont. Cette décision fut prise par suite d'un événement qui m'a touché profondément.

Un jour ma mère revenant de Aelst (onder Hoegaarden) où elle avait soignée un malade, elle me disait les larmes aux yeux — c'est bien triste que notre commune ne possède pas d'hospice pour tous ces pauvres. Après moi tu continueras à leurs rendre visite et à les soigner, Dieu te récompensera. —

Par cette donation j'ai cru satisfaire à la volonté de ma chère maman, qui mourut le 18 III 1839 et qui fut enterrée non loin de mon père. Ses derniers désirs étaient de toujours respecter les volontés de mon père, de vivre une vie exemplaire et d'être bon pour les malades et les vieillards ”.

Het besluit om haar huis en goederen aan de gemeente te schenken voor de inrichting van een hospitaal voor zieken en ouderlingen en dat zij op 29 juli 1874 op testament bracht voor Notaris Swinnen uit Tienen, werd haar ingegeven door een gebeurtenis die haar altijd was bijgebleven en diep had getroffen. Op zekere dag keerde haar moeder terug uit het gehucht Aalst, waar zij een zieke was gaan verzorgen, toen zij met de tranen in haar ogen aan haar dochter zei: “ het is wel droevig dat onze gemeente geen hospitaal heeft voor al die arme mensen. Ik vraag U om na mijn dood mijn werk voort te zetten. God zal U hiervoor belonen ”.

Hieronder volgt de vertaling van haar testament, afgelegd in haar huis te Hoegaarden voor de Notaris uit Tienen en in 't bijzijn van de getuigen Leopold Gaspar Pilloy, steenkapper, August Evrard, landmeter (haar kleinkozijn), August Ausloos, landbouwer en Eugène Medaers, herbergier, allen uit Hoegaarden.

“ Ik schenk en leger aan de gemeente Hoegaarden de volgende onroerende goederen :

1° Mijn huis, bestaande uit een woonhuis, een schuur, stallen en paardenstal, een gemuurde koer, een hof door hagen afgesloten en alle andere aanhangsels, in totaal 26 a 34 ca, voorkomend onder sectie D nr 303 en 304, palend aan de steenweg (naar Tienen), de wegel naar de kerk (Astridlaan), Maes en Dewil. Ook schenk en leger ik aan de gemeente Hoegaarden, alle meubels en linnengoed, die er bij mijn dood zullen staan.

2° Een stuk land van 50 a 50 ca op 't Smisveld, onder sie D 319.

3° Een stuk land van 26 a 34 ca te Overlaar, onder sie C 341.

4° Een stuk land van 1 ha 36 a 72 ca op de Dievestraat naar Oorbeek, onder sie C 36.

5° Een stuk land van 47 a op de Groenweg, onder Sie B 209 a.

6° Een stuk land van 36 a op de Reugelstraat, onder sie C 160.

De gemeente mag over al deze goederen beschikken in vol eigendom en de vruchten genieten, vanaf de dag van mijn dood, met last om in het huis vermeld onder 1, een burgerlijk hospitaal in te richten voor de zieken van de gemeente en het ten eeuwigen dage als dusdanig te onderhouden.

Ik verlang dat dit hospitaal ingericht wordt in het jaar van mijn dood en als opschrift dragen zal : " HOSPICE VANDER-TAELEN - VAN NERUM " in een blauwe steen, boven de ingangsdeur te plaatsen, met het jaartal van mijn dood.

De oprichting van het hospitaal heeft tot doel, de armen van de gemeente te verlichten en aan de gemeente de aanschaffing van zulkdanige instelling te vergemakkelijken.

Tot testamentuitvoerder benoem ik Clement Ingendael, notarisklerk te Tienen, aan wie ik de mobiele bezitneming en 500 fr schenk voor alle onkosten te dekken.

Gedaan te Hoegaarden in het huis van de testamentgeefster, 1874 de 29^e juli te 16,30 uur.

Haar andere grondeigendommen gingen naar haar neven en nichten uit de families Vandertaelen-Sweerts en Van Nerum en ook aan haar knechten en meiden.

Aldus geschiedde zoals zij haar laatste wensen had uitgedrukt. Haar schenking werd aanzien als een laatste weldaad van die twee eens zo innig verbonden en vooraanstaande families Van Nerum en Sweerts, die zulke grote rol hadden gespeeld in de geschiedenis van Hoegaarden.

*Constant Vandertaelen en Elisabeth Van Nerum,
schenkers van het Rusthuis van Hoegaarden (1873).*

13. HAAR OVERLIJDEN

Rond 1880 was de 16-jarige Felicitée Gilis in het huis Vandertaelen komen inwonen. Elisabeth Van Nerum had een bijzondere genegenheid voor dit meisje en wierf haar als "gezelschapsjuffer" aan. Het was zij die haar meesteres, op 3 april 1883 om 11 uur 's morgens, de ogen sloot na haar tot op het laatste ogenblik te hebben bijgestaan en verzorgd.

Clement Stockmans, industrieel en gebuur en August Cloots, knecht en gebuur spoedden zich naar het gemeentehuis om het overlijden van de "Weduwe Vandertaelen" te melden. En wanneer de doodsklok luidde, sloten zich alle luiken in de arme wijken waar het "goede Madameke Vandertaelen" eens hulp had geboden.

Op zaterdag 7 april om 10 uur werd zij ten grave gedragen en bijgelegd in de familiekelder naast haar echtgenoot. Rond haar laatste rustplaats stonden haar familieleden en haar talrijke vrienden en kennissen geschaard. Een arm vrouwtje uit Nerm

legde bloemen neer en sprak met ontroerde stem " Dank U Madameke Vandertaelen, dank U gij hebt de hemel verdiend ". Zo luidde haar lijkrede.

Met Elisabeth Van Nerum verdween de vrouw die zich lange jaren met hart en ziel aan de familiegilde had geschonken en menige weldaad had verricht voor arme en zieke dorps-genoten.

Aan Edouard Van Nerum had zij enkele dagen voor haar dood, toen zij reeds bedlegerig was, gevraagd om haar stamboomwerk voort te zetten, opdat de nakomelingen uit de Geslachten hun voorouders zouden eerbiedigen en hun voorbeelden volgen. Aan Felicia Van Nerum had zij toen ook het wapenboek van haar ouders geschonken.

Haar leven, haar stichtingen en betrachtingen maakten van Elisabeth Van Nerum een groot maar nederig figuur, die in de annalen van Hoegaarden en vooral in deze der V Geslachten zal vereeuwigd blijven.

14. UITVOERING VAN HET TESTAMENT

Na haar dood werd het testament ten uitvoer gebracht. De laatste wilsbeschikkingen van Elisabeth Van Nerum werden te Tienen op 4 april 1883 geregistreerd in de rol 262 j° 64 re ce 7 door de ontvanger Drecx. Een eensluidend afschrift, opgesteld door Notaris F. Delacroix uit Tienen (opvolger van Not. Swinnen), berust in het gemeente-archief " Openbare Onderstand " van Hoegaarden, met kopij in het archief der V Geslachten.

De gelegeerde eigendommen werden aan de gemeente van Hoegaarden overgemaakt en Burgemeester Leopold Lodewijckx (voormalige ondervoorzitter van het Heilkomiteit) met de op-richting van het hospitaal belast. Datzelfde jaar nog werd er overgegaan tot de voorlopige inrichting ervan.

« Rusthuis voor ouden van dagen ».

Maar de vrome instelling geraakte enkele jaren later reeds in verval, wegens de politieke onenigheden die te Hoegaarden menig goedbedoeld streven hebben gedwarsboomd, zonder dat iemand de zaak aankloeg en zonder de minste reactie van de familie, omdat op het einde van de XIXe eeuw de Gulden Lelie ook in verval was geraakt.

De edele stichting verviel tot een leegstaand gebouw dat achtereenvolgens gebezigd werd voor het opstapelen van allerlei gemeentemateriaal, als huurkazerne en noodwoning voor enkele gezinnen.

Gedurende meer dan een halve eeuw diende er gewacht, alvorens de beslissing getroffen werd om het testament te doen eerbiedigen. Maar ondertussen werd toch de pacht van de gronden geïnd.

Men diende te wachten tot in 1953 toen Burgemeester Michel Giroulle er uiteindelijk in slaagde het onrecht te herstellen en de testamentschennis uit te wissen.

In voorbeeldige samenwerking met Pastoor Heuysdens en wijnhandelaar Goidts, werd het gebouw prachtig door Architect Alphonse Stockmans gerestaureerd en de oude paardenstal tot kapel verbouwd, alles volgens de oude Brabantse bouwstijl.

Voortaan kreeg de schenking een nieuwe bestemming onder de benaming van " St Jozef Rusthuis voor ouderen van dagen ". Betrekkingen werden aangeknoopt met de Eerwaarde Zusters van de H. Vincentius a Paulo van Opwijk, die enkele nonnen naar Hoegaarden stuurden om de ouderlingen met liefde en genegenheid te verzorgen.

15. BESCHERMING OVER HET RUSTHUIS

In 1961 werd de Gulden Lelievereniging, na meer dan een halve eeuw verval, terug opgericht. De oude tradities werden in alle luister hersteld, het familiearchief bovengehaald en de familiestichtingen ter harte genomen. Een ingesteld onderzoek ter eerbiediging van de testamentuitvoering leidde tot de meest bevredigende resultaten. Een afvaardiging uit de Gilderaad begaf zich naar het Rusthuis, waar zij ooggetuige was van de vele woorden van lof der ouderlingen ten opzichte van de stichting en van de Eerwaarde Zusters.

Bij de grote weldoeners van het Rusthuis bevonden zich Jean Marie Lowet-Oury en zijn zuster Thérèse (afstammelingen uit de Hubertus Sweertsgilde, genaamd de Groene Klaver), de Paters van Meldert en het Klooster van Hoegaarden.

In 1966 voegde de Gulden Lelie zich bij deze weldoeners, tijdens een plechtige ceremonie die in het Rusthuis plaats greep op 19 maart. De volledige Gilderaad onder het gezag van de ouderdomsdeken, begaf zich naar de instelling en werd er ontvangen door de leden van de Openbare Onderstand van Hoegaarden en de Eerwaarde Zusters. Moeder-Overste Alma stelde de Raadsleden aan de ouderlingen voor. De gilde-sekretaris bracht hulde aan de Zusters en de Commissie voor hun onbaatzuchtige werking in het kader van de liefdadigheid. Hij

noemde het een onbeschrijflijke vreugde en een eer, om in dit gebouw de akte van bescherming te mogen afkondigen en een Ere kader te mogen schenken met de foto's van de stichters Vandertaelen-Van Nerum, die door hun mildheid de oprichting hebben mogelijk gemaakt.

De Ere kader werd plechtig onthuld onder volgende woorden : " De edele stichting strekt ons geslacht tot eer en wij beschouwen het als een heilige plicht, onze bescherming aan de stichting te verlenen. Moge deze kader ten eeuwige dage op de Ereplaats van dit huis vertoeven, als symbool van edelmoedige naastenliefde en liefdadigheid ".

Alsdan werd de akte van verbintenis door de Commissie van Openbare Onderstand, door de Eerwaarde Zusters en door de Raadsleden uit de Gulden Lelie ondertekend, luidend als volgt :

De Gulden Lelie, familie gilde Van Nerum, heeft tijdens haar Raadszitting van 11 december 1965, besloten wat volgt :

- Gezien haar diepe gehechtheid aan de aloude tradities van haar voorouders
- Gezien het doel van haar stichting door het voorgeslacht vastgelegd
- Gezien het naleven van haar statuten inzake bescherming van familiestichtingen
- Gezien het in herinnering houden van haar overleden stam- en bloedverwanten en gedreven door :
- Enerzijds de grote eerbied voor Elisabeth Van Nerum, die door haar testament van 29 juli 1874 tot de edele stichting van het Rusthuis Vandertaelen-Van Nerum heeft besloten.
- En anderzijds uit diepe erkentelijkheid voor de bewezen diensten door de Commissie voor Openbare Onderstand van Hoegaarden die het beheer van de instelling onder haar bevoegdheid heeft,

gaat de Gulden Lelie op heden 19 maart 1966 op plechtige wijze volgende verbintenissen aan :

- Voor onbepaalde duur en in de mate van het mogelijke, hogergenoemde Commissie bij te staan in de uitvoering van haar taak, tot het in stand houden van de instelling.
- De hogere bloei en het welzijn van het Rusthuis te helpen beschermen en bevorderen.
- Door regelmatige bezoeken, het lot der ouderen van dagen en zieken te helpen verzachten.
- De uitvoering en handhaving van het testament, eensluidend de laatste wilsbeschikkingen van de schenkster, ten eeuwige dage te helpen eerbiedigen en de door haar geschonken bezittingen te helpen bewaren.
- Het inrichten van een jaarlijks St Niklaasfeest en andere morele, opbeurende en diverse activiteiten ten voordele van de ouderlingen van het Rusthuis te verzekeren.
- Al het mogelijke te doen om in samenwerking met de Commissie en de Eerwaarde Zusters, het gestelde doel te bereiken.

Opgemaakt in drie eksemplaren en getekend voor goedkeuring en uitvoering te Hoegaarden in het Rusthuis op 19 maart 1966.

Na afloop werd het Guldenboek van de Gulden Lelie ondertekend, de Erewijn aangeboden en diabeelden over Hoegaarden vertoond.

Sindsdien komt de Gulden Lelie jaarlijks haar verplichtingen na, tot grote vreugde en dank van de ouderlingen.

*
**

Op 27 september 1975 begaf een sterke afvaardiging van de Confrerie, voornamelijk uit de Groene Klaver- en Gulden Leliegilde, zich op haar beurt naar de oude familiestichting Vandertaelen-Van Nerum. Zij werd er ontvangen door het gemeentebestuur en de Commissie voor Openbare Onderstand van Hoegaarden en door de Eerwaarde Zusters van de H. Vincentius.

Na de voorstelling van de prachtige diareeks "Dit is Hoegaarden", realisatie van de Foto- Film- en Diaklub van het Nieuwhuysmuseum, begaven de aanwezigen zich naar het groot salon, waar de Erekaers hingen van de stichters. Daar kondigde de Confrerie haar hogere beschermingswet af over het Rusthuis. Een korte biografie werd geschetst over de stichters en de gebeurtenissen die aanleiding hadden gegeven tot de stichting.

De wapenschilden van de edelmoedige schenkers werden door de Confrerie naast de Erekaers gehangen en ingehuldigd, uit eerbied en dank voor hun weldaad ten opzichte van Hoegaarden en zijn ouderlingen.

De inhuldiging greep plaats onder de woorden, "Laat deze blazoenen het symbool zijn van de erkentelijkheid der V Geslachten, voor de laatste wilsbeschikking van Constant Vander-taelen en Elisabeth Van Nerum en voor de afstammelingen uit de Geslachten, die tot heden reeds van het genot der stichting hebben mogen genieten".

De Confrerie met haar V Gilden en het Nieuwhuysmuseum, werden naar het voorbeeld van de Geslachten Sweerts en Van Nerum betiteld als "Twee lichamen met hetzelfde hart". De Confreriesekretaris was de tolk om zijn innige dank te uiten aan de zusters van Sint Vincentius, voor hun goede zorgen en onbegrensde genegenheid, waarmede zij de ouderlingen omringen en hun met alle liefde bijstaan tot aan hun laatste uur.

Hij dankte ook de Commissie voor Openbare Onderstand die bestendig de verbetering en vooruitgang van de instelling behartigd en ten slotte ook het gemeentebestuur en al de wel-doeners, die hun steun verlenen opdat het Rusthuis van Hoegaarden zijn taak naar behoren zou kunnen vervullen.

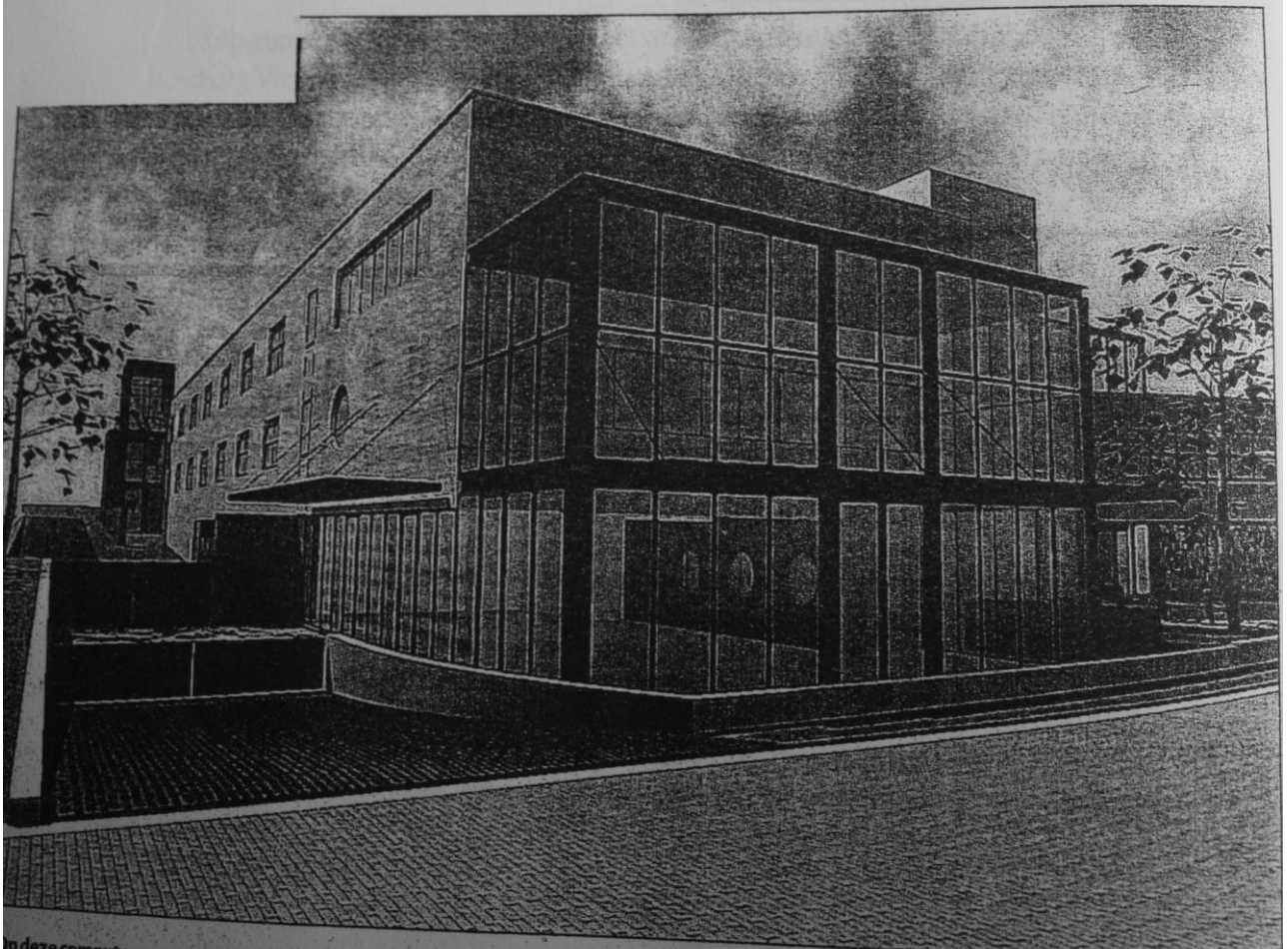
Na de ondertekening van het Guldenboek en de Erewijn werd een bezoek gebracht aan de instelling en aan de kamers van de ouderlingen.

16. BESLUIT

Moge de stichting bloeien en haar bestaan verzekerd blijven. Deze bijdrage tot de geschiedenis en het ontstaan van het Rusthuis van Hoegaarden, werd uitgegeven door de Studie- en Navorsingscommissie van het Nieuwhuys-museum, in samenwerking met de Confrerie der V Geslachten, opdat de buitenstaanders de instelling, haar werking, beheer en bescherming, beter zouden leren kennen en naar juiste waarde weten te schatten.

Moge ook zij het hunne bijdragen om het lot van de ouderen van dagen te helpen verzachten en een zonnestraal te werpen op hun bestaan.

God bescherm het Rusthuis.

Op deze computermontage ziet u, in primeur, hoe de voorgevel van het nieuwe rusthuis er over drie jaar zal uitzien. Tekeningen Kos/Repro's Kristien Bollen

CULTUUR KRANT

TENTOONSTELLINGEN

P.I.G.

P.I.G. of Polynesian Instant Geography is een tentoonstellingsproject van de Nederlandse kunstenaars Berend Hoekstra en Hilarius Hofstede. Centraal staat het idee dat overal het gedachtegoed van de Polynesische culturen kan worden gevisualiseerd en bekend gemaakt. Daartoe gebruikt het tweetal hun eigen kunst, maar ook materialen die zij ter plaatse vinden of opsporen. Zo ontstaat een betoverende collage van schilderijen, tekeningen, sculpturen, foto's, en installaties. De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis vroegen de kunstenaars P.I.G. te realiseren met voorwerpen uit de verzameling Europese volkscultuur. De Hallepoort wordt zo een kruispunt van verschillende culturele opvattingen, een weerspiegeling van de dynamiek en het multiculturele van de grootstad.

• Hallepoort | Zuidlaan, 1000 Brussel | T 02-533 34 52 |
t/m 25 januari 2004 •

GEEN KINDERSPEL

De tentoonstelling 'Geen Kinderspel' vertelt het verhaal van joodse kinderen voor en tijdens de Tweede Wereldoorlog. In België overleefden meer dan 3.000 joodse kinderen de oorlog. Zij konden onderduiken en dat bleek hun enige kans om te overleven. Slechts een fractie van het schamele speelgoed dat die kinderen hadden, bleef bewaard. Het vertelt zeer indringende verhalen, van een joodse poppenfabrikant die alleen nog voor joden poppen mocht maken (mèt gele ster!), van de gettopoly, een monopoly-variant die in het getto van Theresienstadt werd geconcipieerd, van een knuffelbeer die een kampuniform aangemeten kreeg. De tentoonstelling 'Geen Kinderspel' toont aan dat kinderen - hoe extreem de omstandigheden ook zijn - steeds een toevlucht kunnen vinden in het spel, waarin zij de wereld overheersen.

• **Speelgoedmuseum | Nekkerspoel 21, 2800 Mechelen |**
T 015-55 70 75 | F 015-55 20 85 | E info@speelgoedmuseum.be |
www.speelgoedmuseum.be | t/m januari 2004 •

BAG'AGE

In tegenstelling tot wat de titel doet vermoeden, beperkt deze tentoonstelling zich niet tot de geschiedenis van de (hand)tas; noch is ze zo ruim opgevat dat ze alle 'bagage' toont die we zoal met ons meesleuren. 'Bag' age' vertelt niet alleen de geschiedenis van de (hand)tas, maar ook de inhoud en opbouw ervan met de specifieke kenmerken en de verscheidenheid van materialen. Voor de 20^e eeuw zal een doorsnede van het aanbod handtassen tentoongesteld worden aan de hand van een selectie iconen, hun inspiratiebronnen, maar ook namaakversies,

afgewisseld met tassen die een plaats verdienen door hun bijdrage aan het comfort van de vrouw. Ten slotte zullen de meest bizarre tassen aan bod komen, waarbij de nadruk op originaliteit ligt, en in mindere mate op het praktische gebruik van de handtas.

• **Stedelijk Modemuseum Hasselt | Gasthuisstraat 11,**
3500 Hasselt | T 011-23 96 21 | F 011-22 10 66 |
E modemuseum@hasselt.be | t/m 28 december •

NEANDERTHALERS IN EUROPA

Het Provinciaal Gallo-Romeins Museum organiseert met 'Neanderthalers in Europa' de eerste grote overzichtstentoonstelling over de vroegste Europese prehistorische cultuur. Archeologen van het Labo voor Prehistorie (KUL) strijken sinds 1998 elke zomer neer in het Limburgse Veldwezelt, op de plaats waar ook de Neanderthaler vanaf zo'n 100.000 jaar geleden regelmatig zijn kamp opsloeg. Ze doen er campagne na campagne verrassende ontdekkingen: de opgegraven artefacten zijn de oudste in Vlaanderen. Die kersverse wetenschappelijke interpretaties worden vertaald in een presentatieconcept dat op zijn minst ongewoon is te noemen: een groep Neanderthalers - 25 méér dan levensechte 3D-figuren - is neergestreken in het museum. Ze zetten daar hun dagelijkse leven van 35.000 jaar geleden gewoon verder. Je kan ongehinderd tussen hen rondwandelen, hun bezigheden observeren, ze aanraken. De huid voelt zo echt aan, dat je er even van schrikt. Een eenvoudig blauwgroen platform evoceert de oorspronkelijke Neanderthal-habitat, de open steppe. In die omgeving lopen ook de meest wonderlijke en exotische dieren rond: mammoet en holebeer, muskusos en hyena, ... Die zien er al net zo overtuigend natuurgetrouw uit als de menselijke figuren. Op diverse tafels vind je alle wetenschappelijke informatie terug: originele objecten, bodemvondsten, teksten, (bewegende) beelden, geluiden. Het blauwe 'veld' wordt afgebakend door een lange wand van metalen archiefrekken. Daarin liggen artefacten; beenderresten en replica's opgeslagen. Ook die kan je aanraken of manipuleren. Zie ook www.neanderthalers.be.

• Provinciaal Gallo-Romeins Museum | Kielenstraat 15, 3700 Tongeren | T 012-67 03 30 | F 012-67 03 33 | E grm@limburg.be | www.galloromeinsmuseum.be | 25 oktober 2003 - 19 september 2004 •

Luc Vandeweyer

Een kleine stad in een Groote Oorlog'

De Eerste Wereldoorlog en het activisme
in Tienen en omgeving

Dr. Luc Vandeweyer brengt in dit boek een rijke verzameling van nooit eerder gepubliceerde feiten en putte daarbij uit het "Ruslandarchief" dat in 2002 vanuit Moskou naar België werd overgebracht. Tienen en Oost-Brabant lagen bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog in de initiële voorlinie. De oorlog had ook zijn gevolgen voor de plaatselijke politiek. Flamingantische activisten hoopten met de steun van de Duitse bezetter de verfransing van vele bestuursorganen een hak te zetten. "Een kleine stad in een groote oorlog"; 286 blz. Met vele originele foto's. Prijs: € 24. Te bestellen op rekening 330-0111964-80 van CV Ripova. Meer info vindt u op www.ripova.be.